

Nr 1.

Av herr **Edberg**, om anslag till understöd åt inhemska skönlitterära författare av utmärkt förtjänst.

Från och med år 1908 har riksdagen beviljat särskilda anslag till inhemska skönlitterära författare av utmärkt förtjänst. Anslagen, som av regeringen fördelats mellan författarna dels såsom fasta, dels i form av för viss tid givna understöd, ha emellertid alltid hållits på en ytterst blygsam nivå. Sålunda utgick anslaget fr. o. m. år 1920 till och med budgetåret 1936/37 med 20 000 kronor om året men höjdes 1937 till 25 000 och 1938 till 30 000 kronor. År 1940 sänktes det emellertid till 16 000 kronor, samtidigt f. ö. som ett under anslaget till svenska akademien uppfört belopp av 6 050 kronor till honorarier och understöd åt författare indrogs.

Ledamöterna i den sakkunnignämnd, som regeringen 1941 utsåg för att inkomma med förslag till anslagets fördelning, ha hemställt, att anslaget åter måtte uppföras med 30 000 kronor. Nämnden hade kommit till den uppfattningen, att nedskärningen vore till avsevärt förfång för svensk kultur. Ecklesiastikministern har för sin del i årets statsverksproposition (åttonde huvudtiteln, p. 213) föreslagit en anslagshöjning med 4 000 kronor till 20 000 kronor.

Klart är, att de dryga kostnaderna för försvarsberedskapen framtingat avsevärda besparingar på skilda områden, och det har självfallet icke kunnat undgås, att åtskilliga av kulturanslagen satts på svältkur. Emellertid torde det stå klart, att svenska författare gjort en avsevärd insats för att under denna skickensedigra tid stärka och bevara folkets andliga motståndskraft. De ha riktat uppmärksamheten på svenska livsvärden, de ha levandegjort och aktualiserat vårt nationella arvegods. Den senaste boksäsongen har också på ett alldeles särskilt sätt visat, att medborgarna anammat deras förkunnelse. Bokförsäljningen under hösten 1941 nådde en mycket stor omfattning, och ännu markantare är den starka ökningen av lånefrekvensen vid biblioteken runt om i landet. Trots detta ha de skönlitterära författarnas ekonomiska förhållanden avsevärt försämrats, kanske främst beroende på de genom krisen framskapade svårigheterna att placera bidrag i dagspressen. Nedskärningen av det statliga författaranslaget har ytterligare försämrat deras existensmöjligheter.

Det må i detta sammanhang erinras om hur anslaget till informationsstyrelsens sektion för kulturell folkberedskap vid flera tillfällen höjts. I statsverkspropositionen i år äskas sålunda ett reservationsanslag på 310 000 kronor till åtgärder för civil folkberedskap. Detta må vara fullt på sin

plats. Man kan emellertid ifrågasätta, om inte ett flertal av våra svenska författare just nu fyller en minst lika stor funktion i den andliga beredskapens tjänst som den nämnda sektionen inom informationsstyrelsen. Med allt erkännande åt sparsamhetssträvandena måste man ju också slå fast, att de indragna 10 000 kronorna representera en ytterst minimal inbesparing. Ett författaranslag på 30 000 kronor skulle inte fullt motsvara kostnaderna för en vanlig torped.

Då de svenska författarna just nu ha en alldeles särskild mission att fylla och då det måste betraktas som ytterst angeläget att staten icke på denna betydelsefulla punkt företar något, som kan lända till förfång för det kulturella livet över huvud taget och alldeles speciellt för den nödvändiga andliga beredskapen, tillåter jag mig föreslå,

att riksdagen måtte besluta, att till understöd åt inhemska skönlitterära författare av utmärkt förtjänst för budgetåret 1942/43 måtte anvisas ett anslag av 30 000 kronor.

Stockholm den 13 januari 1942.

Rolf Edberg.
